

אספרה שמך לאחי

♦ א' תשרי תשפ"ז ♦

פנינים בפרשת השבוע

ראש השנה

בריאת העולם

השם יתברך ברא את העולם בששת ימים, את השמים ואת הארץ, את הים ואת כל אשר בה. כל אשר בשמים, השמש, הירח, הכוכבים וכל צבא השמים, גם המלאכים והאפנים וחיית הקדש. הארץ וכל אשר בה, חיות, בהמות עופות, הרים וגבעות, כל אשר על פני האדמה. וכל אלו הטביע בהם השם טבעם איך יתנהגו, ולא נתן להם דרוך לבחור בטוב או ברע.

ובאחרונה, ביום הששי, ברא את האדם יציר כפיו, והשליטו על כל אשר בארץ, את הכל שעבד לתועלתו. וברא אותו זכר ונקבה אדם וחוה, והכניסו לגן עדן וצוהו מכל אשר בגן אכול תאכל, ומעץ הדעת אשר בתוך הגן לא תאכל ממנו, כי ביום אכלה ממנו מות תמות. ובכן, בשונה משאר כל הבריאה, נתן השם לאדם בחירה לבחור בטוב או ברע. אם יבחר בטוב יהיה כמלאכי השרת, ואם לאו חלילה יהיה נדמה לבהמה.

אולם אדם הראשון היה זך ונקי, לא היה בתוכו יצר הרע, אלא השם שלח לו את היצר הרע מבחוץ בדמות הנחש שבא שטן ורכב עליו, והלה לפתות את חוה שתאכל מן העץ. ואכן הצליח מעשה שטן בערמתו, והיא השתקנעה עד שנתנה גם לאדם לאכול. ובא השם יתברך והוכיחו ואמר לו: הן העץ אשר צויתיה לבלתי אכל ממנו אכלת? ואז קבל ענשו שלא יהיה יותר כמלאך אלא יצטרף למות.

ואדם הראשון בשמעו זאת חזר בתשובה והיה צם מאה ושלשים שנה, והעלה על גופו קוצים וקמשונים לכפר על חטאו. והנה ביום זה אשר דן השם יתברך את אדם הראשון ביום ששי, נקבע לכל הדורות לזכר מעשה אדם ותחבולותיו ויצרי מעללי איש.

מעשה שתיה אצל אחד מתלמידי האר"י ז"ל

מעשה 'שארע בזמנו של רב אחד מתלמידי האר"י ז"ל, שביום ראש השנה בא אליו אליהו ז"ל ואמר לו למען השם התחזק להרבות בתפלה ותחנונים כי גברו מאד המקטריגים עד שמכאל השור הגדול המזכיר זכותו של ישראל, נשתתק ותש כחו ואין בפיו מה לדבר, אמר לו הרב: הרי אני יודע שהיה בשנה זו הרבה זכויות, שלמדו ישראל הרבה תורה,

שנו ולמדו הרבה? השיב אליהו ז"ל רב התורה השטן מקטרג עליה, כיון שלמדו שלא לשמה והוא הביא אותו כל התורה לפני בית דין שלמעלה, וכאשר ראו הבית דין, וצבא מעלה איהו נתנו התורה ביד הקלפות, ורמנו לאצלו והוא בידם במצור ובמצוק וטנפוה ומאסוה, עגמה נפשם מאד על דבר זה, ויצא הקצף מלפני הקדוש ברוך הוא, ונשתתק מיכאל מבלי עוד פה להליץ זכות, כי מעט הוא התורה אשר הביא מיכאל מה שהיא טהורה ונקיה.

אמר לו הרב, ומה אברהם אבינו אומר לדבר זה, הלא הוא אבי ישראל, ולמה אינו בא לשם, הלא לא ישיבהו ריקם! השיב לו אליהו: שאברהם אומר שהוא בוש ונכלם מלילך לבקש על נפשם בראותו מה שעשו לתורה, איה מסרו כל פה הרבה תורה לחיצונים, ואמר איה אשא פני לבא אל המלך אשר לא כדת הלא אמור יאמר הקדוש ברוך הוא, אני קראתיך אברהם אהבי, ואיה תוכל להתאפק ולהתעלם ברעה המוצאת לתורתך שהוא שעשועי יום יום.

ויהי כשמוע הרב את דבריו עמד בפחד ורעד וצעק בקול מר; עם ה' חזקו ונתחזקה בעד עמינו ובעד ערי אלקינו, שובו והשיבו מפל פשעיכם, מי יודע ישוב ונחם ה' על הרעה, כי יצא הקצף מלפניו כי רבו חזקו יד המקטריגים ולא נשאר עוד מענה בפני מליץ שלנו, וכל פה צעק והרבה בדברי כבושים שיקבלו תשובה על עצמם, עד שבא אליו אליהו ז"ל ואמר לו שנתלבש אברהם אבינו ע"ה בכת התשובה של אותו בית כנסת, ובא לפני הקדוש ברוך הוא להרחיק דינם של ישראל עד יום הפפורים כדי שבתוך פה ישובו מזרפם ויוציאו כל הקדשה מתוך הקלפות, ואף שבלתי אפשרי בכת האדם להוציא לגמרה ולטהרה, הנה אין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא (במריבה, וטענות), ואינו רוצה רק שיפתחו כמחט סדקית והשאר עושה ה' יתברך בעצמו. ומיד אחר ראש השנה כתב הרב ההוא לכל המקומות הקרובים שיעמדו על נפשם לשוב בכל האפשרי, והודיעם כל הדברים.

והנה בעונותינו הרבים עתה אין אנחנו יודעים כלום מה נעשה בשמים, ומי יודע אם תוכל תורתנו לבוא לפני הקדוש ברוך הוא, ומי יודע אם אין אבותינו הקדושים בושים ונכלמים להרים פניהם מפני מעשינו ורע מעללינו, ומי יודיע לנו את כל אלה, הנה אין רק לשוב בכל לבבנו ולקבל על עצמנו ולתקן עד יום הפפורים את כל אשר עוננו, ולהוציא התורה מתוך הקלפות, ולפיסה שתתהפף לאוהב לנו כבתחלה ותלך

מעשה אצל החפץ חיים

מעשה שהיה אצל החפץ חיים בישיבה בראדן באו שני בחורים להבחין על מנת להתקבל לישיבה ולא עלתה בחינתם יפה ובדעת ההנהלה היה שלא להכניסם לישיבה וכשנכנסו לחפץ חיים להפדר, וספרו לו שהם נכדים של הקדושת לוי זי"ע מיד קרא למינה האחראי לקבלת הבחורים לישיבה ובקש שיכניסו אותם לישיבה, ואע"פ שאינם מכשרים כל כך, בכל זאת יש להתחשב ולקבלם, ולסדר אותם באופן שיהיו מכשרים ללמוד בישיבה כי בראש השנה הוא רוצה להתפלל יחד עם נכדים של הבארדיטשאנער זי"ע כיון הקדושת לוי זי"ע כל ימיו עבד ללמוד ולהמליץ זכות על כלל ישראל הוא רוצה שזכותו תהיה עמו בראש השנה, ואכן הכניסו אותם לישיבה, כדי להזכיר את המליץ ישר של כלל ישראל.

לקונה עבדיו בדין

ידוע¹ אמרת הרה"ק מברדיטשוב זי"ע א לקונה עבדיו בדין בפיוט לקל עורף דין שהשטן מביא ביום הדין העברות של כלל ישראל והצדיקים גונבים את העברות ונא השטן בטענה שהצדיק גנב את העברות והרי התורה אמרה על הגנב שלם ישלם אם אין לו ונמכר בגנותו, והצדיקים אין להם לשלם, ועל כן יש למכרם כעבדים וע"כ עושים מכירה בשמים מי רוצה לקנות אותם לעבדים והקב"ה הוא קונה את הצדיקים לעבדים וזהו פ"י לצופה נסתרות ביום דין, לקונה עבדיו בדין שהקב"ה רואה את מה שהצדיקים עשו בהסתתר שגנבו את העברות וקונה עבדיו בדין שקונה את הצדיקים לו לעבדים ביום דין שהקב"ה כבכול עושה כל התחבולות לזכות את ישראל.

החסיד שהפך לאדמו"ר בן לילה

מספר² על שני חסידים שנסעו לחוזה מלונגלין לראש השנה, והם היו עניים מרודים ולא היה להם כסף לאכל ולא היה להם כסף לקנות אכל לסוסים. עד שראו שממש אי אפשר להמשיך כך בנסיעה, והחליטו ביניהם שהם יכנסו פעם לעירה וציגו את עצמם שהאחד הוא אדמו"ר והשני הוא גבאי שלו. וכה מסתמא יבואו אנשים ויבקשו ברכות ישועות, יתנו פדיונות, ויהיה להם כסף להמשיך את הדרך.

כך עשו ואחד הציג את עצמו שהוא הגבאי ונכנס תחלה לאכסניה ועשה קצת פרסמות שעוד מעט הצדיק מגיע, ואכן אחרי זה הגיע האדמו"ר המוכבד והגיעו אנשים להתברר, ובסוף הגיע גם בעל האכסניה וכתב קויטל ובקש ברכה. ומה הוא בקש הוא בקש ברכה שיהיו לו ילדים, שאל אותו האדמו"ר המדמה פמה שנים כבר אתה נשוי, הוא אמר עשרים וחמש שנה. נבהל האדמו"ר לשמע, הוא חשב לעצמו מילא אם היה רק שנה שנתים אחרי החתונה, אז אפשר עוד לברר ויגידו שזה המופת שלו, אבל עשרים וחמש שנה זה כבר צריך משהו מופת שלא כדרך הטבע, איך הוא יעשה את זה.

ותליץ זכות עלינו להוציא כאור משפטינו אמן וכן יהי רצון.

יש לציין שהגאון רבי יעקב מליסא כתב בצוואתו שאין היצר הרע שולט על מקרא ומשנה ללמוד שלא לשמה, פרושו שאכן יש יצר הרע שלא ללמוד, אבל מה שמתגברים ולומדים תנ"ך ומשניות הנו תורה לשמה ואכן כתוב שהגאולה תהיה בזכות המשיניות.

הכביה הגדולה

פאשר עלו בני ישראל מגלות בבל שגלו שם למשך שבועים שנה, היו הקהל ארבעים אלף אלפים שלש מאות וששים איש. בנו את בית המקדש השני ואת חומת ירושלים והתישבו בעריהם. פאשר הגיע חדש תשרי נאספו כל העם פאיש אחד אל הרחוב אשר לפני שער המים, ואמרו לעזרא הספר להביא את ספר התורה של משה רבנו אשר צוה השם בו את ישראל.

עזרא הכהן הביא את התורה לפני הקהל שנאספו שם אנשים, נשים, כל מי שמסגל להבין את הקריאה, וזה היה בראש השנה. עזרא קרא בו מאור הבקר עד חצי היום נגד האנשים והנשים וגם הטף שהיו ביכלתם להבין, ואזני כל העם היו נוסים לשמע אל דברי התורה. עזרא הסופר עמד על מגדל עץ שהכינו לזה, וכיון שהיה גבוה יותר מעשרה טפחים משאר העם, והרי על פי הלכה זה נחשב רשות מיוחדת, ואי אפשר להגיד דבר שבקדשה ביחידות, עליו עמו קצת אנשים, מימינו עמדו מתניה ושמע ועניה ואוריה וחלקיה ומעשיה ומשמאלו פדיה ומישאל ומלכיה וחשם וחשבדנה זכריה משלם, ויפתח עזרא את הספר לעיני כל העם כי מעל כל העם היה וכשפתח בקריאה שתקו כל העם, עזרא אמר ברכה ברוך את ה' האלקים הגדול וענו כל העם אמן אמן בנשיאת ידיהם, שפרשו פניהם למעלה להודות לה' ויקדו וישתחו לה' אפים ארצה, וישוע ובני ושרביה ימין עקוב שבתי הודיה מעשיה קליטא עזריה יוצד חנו פלאיה והלויים היום מתרגמים את דברי עזרא כי הרבה מהם לא הבינו אלא ארמית והם היו מפרשים את הדברים כדי שבינו העם את התורה, והעם עמדו על רגליהם, עזרא קרא בספר בתורת האלקים והם היו מפרשים לדעת ולהבין הנאמר.

והנה כשהעם שמעו והבינו התחילו לבכות ולהתאבל, כיון שראו שלא קימו את התורה כראוי, ועלי ידי התרגום שתרגמו להם שראש השנה הוא יום "תרועה" והתרגום הוא יום "יבבא" הבינו שצריכים לבכות על מה שנכשלו, עד שאמר להם נחמיה ועזרא הפהן הספר והלויים המבינים את העם לכל העם; היום קדש הוא לה' אלהיכם אל תתאבלו ואל תבכו כי בוכים כל העם פשמעם את דברי התורה, ואמר להם לכו אכלו משמנים ושבתו ממתקים ושלחו מנות למי שלא מוכן לו כי קדוש היום לאדונינו ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעצבם, והלויים מחשים לכל העם לאמור הסו כי היום קדש ואל תעצבו, וילכו כל העם לאכל ולשתות ולשלח מנות ולעשות שמחה גדולה כי הבינו בדברים אשר הודיעו להם.

2. אש דת ח' עמוד תפ"ט

3. הדעה והדיבור שנ"ה

4. שמעתי מהרה"ג רבי ישראל מילר שליט"א

פנרָאָה שְׁאֵת זֶה הָרַבִּי לֹא צָרִיךְ לְדַעַת, וְהוּא הַסֵּפִים.

הַסֵּבִיר הַצָּדִיק רַבִּי יַעֲנֵקֶלָה מִפְּעֻשְׁוֹרֶסֶק ז"ל אִיךָ זֶה בְּאֵמֶת יִתְכַּן שֶׁהַבְּרָכָה שֶׁל הַיְּהוּדִי הַזֶּה עֶזֶר, מָה שֶׁהַבְּרָכָה שֶׁל הַחוּזָה לֹא עֶזֶר, כִּי לְפַעְמִים כְּשֵׁי שׁ קִטְרוּג עַל בֶּן אָדָם שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ יְלָדִים, אִזְּ שׁוֹמְרִים הַמְּקִטְרִגִּים שֶׁהַצָּדִיק לֹא יִבְרֹךְ אוֹתוֹ, וְכָל מְלָה שֶׁהַחוּזָה הִיא מוֹצִיא מִהֶפֶה הֵם הֵיוּ שׁוֹמְרִים שֶׁזֶּה לֹא יִפְעַל הֵיוּ תַּמִּיד מְקִטְרִגִּים מוֹצִיאִים כָּל מִינֵי טְעֻנוֹת לְמָה שֶׁזֶּה לֹא יַעֲזֹר.

אָבֵל עַל הַבְּרָכָה שֶׁל הַיְּהוּדִי הַפְּשׁוּט הֵם לֹא חִלְמוּ, וְעַל זֶה הֵם לֹא קִטְרִגוּ, וְהִ' יִתְבָּרֵךְ הַמְּרַחֵם עַל עַמּוֹ קִבֵּל אֶת הַתַּפְּלָה וְזֶה עֶזֶר.

מָזָה צָרִיךְ לִלְמֹד שֶׁכָּל יְהוּדִי יָכוֹל לִפְעֹל בְּשָׂמִים, לְפַעְמִים חוֹשְׁבִים שֶׁרַק הַצָּדִיק הַגָּדוֹל יָכוֹל לִפְעֹל, לֹא, לְפַעְמִים תַּפְּלָה שֶׁל יְהוּדִי פְּשׁוּט יָכוֹל לִפְעֹל בְּשָׂמִים יוֹתֵר מִתַּפְּלָתוֹ שֶׁל הַצָּדִיק הַשֵּׁם יַעֲזֹר שִׁיְהִיָּה לָנוּ שָׁנָה טוֹבָה וּבְרִיאוֹת וְכָל מָה שֶׁצָּרִיךְ וְנִזְכָּה לְגֵאֻלָּה שְׁלָמָה.

אָבֵל זֶה שֶׁהַצִּיּוּג אֶת עַצְמוֹ גִּבְּאִי הַתְּעָרֵב וְאָמַר; רַבִּי צָרִיךְ לְהִבְטִיחַ, כִּכָּה זֶה רַבִּי. אִזְּ לֹא הִיָּה לוֹ בְּרָרָה וְהוּא הִבְטִיחַ, וּבִמְהִירוֹת הָאִפְשָׁרִית הִלְכוּ מִשָּׁם. כְּאִשְׁרֵי הֵם הִגִּיעוּ לְעִירָה לִיבֻלִין הִיָּה כָּבֵד בְּאִמְצָעֵי הַלֵּילָה, הֵם נִכְנְסוּ לְאִיָּה בֵּית מִדְרָשׁ. פְּתֹאֹם בָּא הַגִּבְּאִי שֶׁל הַחוּזָה מְלוּבָלִין, וְשָׁאַל אִם יֵשׁ כָּאן אֶת שְׁתֵּי אֲנָשִׁים הִלְלוּ אָמַר אֶת הַשְּׁמוֹת, אָמְרוּ לוֹ כֵּן הִנֵּה הֵם פֹּה הֵם לוֹמְדִים פֹּה וְאָמַר שֶׁהוּא הֵלֵךְ עִכְשָׁו מֵאֲכֻסְנִיָּה אַחַת לְמִשְׁנָהוּ, וּמִבֵּית כְּנֻסֶת לְבֵית כְּנֻסֶת לְחַפְשָׁם, כִּי הָרַבִּי הַחוּזָה צָוָה עָלָיו בְּאִמְצָעֵי הַלֵּילָה לְלַכֵּת לְחַפֵּשׁ אֶת הָאֲנָשִׁים הָאֵלּוּ, לְקַרְאֵם אֵלָיו מִיָּד, הֵם נִבְהָלוּ מְאוֹד מָה הַחוּזָה רוֹצֶה מֵהֶם, מִסֵּתֶמָּא הוּא כָּבֵד הַכִּיר מָה הֵם עֹשִׂין בְּדֶרֶךְ. הֵם הִגִּיעוּ אֶל הַחוּזָה, הַחוּזָה שָׁאַל אוֹתָם מָה הִיָּה אִתָּם בְּדֶרֶךְ וְהֵם עָנוּ לוֹ אֶת כָּל מָה שֶׁהִיָּה.

אִזְּ הוּא אָמַר לָהֶם תִּדְעוּ שֶׁהַזִּיג הַזֶּה הֵיוּ אֲצִלֵּי כָּבֵד הַרְבֵּה פְּעָמִים וּבִרְכָתִי אוֹתָם וְזֶה לֹא עֶזֶר, אָבֵל עִכְשָׁו עַל יְדִכֶּם הֵם נוֹשְׁעוּ. אִזְּ הוּא שָׁאַל אוֹתָם מִי הִיָּה אֲדָמוֹ"ר וּמִי הִיָּה גִבְּאִי, הֵם הֵיוּ חֲסִידִים בְּעִלֵּי הַבְּנֵה, הֵם הִבִּינוּ מָה קוֹרָה פֹּה, אִזְּ הֵם אָמְרוּ לוֹ; כְּבוֹד הָרַבִּי אִם גָּלוּ לָךְ מִן הַשְּׂמִים אֶת הַכָּל חוּץ מָזָה

עִיצוּב וְעִימוּד: בְּהִירוֹת

b65271000@gmailcom

נִיתָן לַהֲשִׁיג בְּטֵל: 053-314-1925

וּבִמְיָל: wa052052@gmailcom